„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приновано**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 126. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 27. АВГУСТА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

ПОСЛЕ СМРТИ ЛОБАНОВА.

Случај је хтео, да је баш у онај мах, када се о Русији и њеној политици поводом путовања цара *Николе II.* по Европи највише говори: нагађа и погађа — и путевођа те политике кнез *Лобанов* министар спољашњих послова Русије умро.

По руску дипломацију ово је свакако велики губитак, за руског цара такођер. Покојни *Лобанов* био је без сумње колико вешт, но много више уман и врло опрезан политичар, и одан своме цару. И цар и држава изгубили су у *Лобанову* много, али губитак није ненакнадим, јер руски цар има у својој дипломацији доста спремних и умних људи, који су свагда кадри примити се овог узвишеног места са кога се чека решавање спољашње политике Русије, што значи — мира европског.

Положај једнога министра у Русији по све се разликује од положаја министара у уставним државама, одношај његов спрам круне је сасвим други, значај много већи. Лично поверење је овде главно. Руски министар мора бити потпуно истих намера, истих планова са својим царем, а уз то ипак имати и свој одређен правац, своје уверење. Од њега се захтева да буде заиста прави дипломата, да буде толико вешт да своје мњење учини царевим. И *Лобанов* је то умео. Када се после Гирса попео на ово узвишено место, цар га је запитао: Шта вам је програм? Нашто је *Лобанов* одговорио: Пустите ме слободно да радим, и бићете задовољни. Радио је *слободно, што је хтео, па ипак је вољу* цара свога вршио.

Изрећи критику рада *Лобановљева*, није по све лако. Он није оставио за собом појединих дела, уз која ће се име његово вечно спомињати, али је ипак много урадио. Правац његове политике је био: — спремање. Он је мислио, Русији треба још мира, с тога нека буде мир и у Европи. Је ли ма где у Европи попретила опасност миру, Лобанов је био први да је отклони. Према овоме могао би се правац политике *Лобанова* назвати политиком мира, но ми га ипак крстисмо политиком спремања. А да је заиста тако, сведочи његова тежња, да *Русији* набави искрена и поуздана пријатеља и савезника, што је и изазвало савез са *Француском*. Са свима добро, са *Француском* најбоље то је била девиза његова, која и ако носи у себи гранчицу мира, али јасно сведочи и на другу за случај озбиљних сукоба.

Одношај *Лобанова са Балканом и са Србијом* не можемо са највећим одушевљењем споменути но томе колико је можда крив покојни дипломата, још много више је крива неста лна и заиста врло неозбиљна политика садашњих српских држазника.

Лобанов није учинио *Србији* ништа на жао, но што јој није показао много више пријатељства, рекосмо, крива је сама.

Али — краљ је умро, живео краљ, те речи важе и овде. *Русија* без министра остати не може, један је умро, треба тражити другога.

Први на кога се цар обратио после смрти *Лобанова* био је *Шишкин*, кога је одмах себи позвао, док је привремено вођење министарства поверио саветнику *Ламсдорфу*. Прво питање, које је покренуто, било је: хоће ли цар свој пут наставити у *Немачку и Француску* и ко ће га пратити. Ово је питање брзо решено: цар *Никола II.* наставља свој пут а пратиће га познати руски дипломата *Шишкин*. Питање пак о наследству Лобанова још није решено, а као најозбиљнији наследници му спомињу се: *Каинисш* руски посланик у Бечу, кога Французи врло симпатично поздрављају, после њега *Шишкин*, *Нелидов*, *Сшал* и гроф *Шувалов*.

Нема сумње, да је попуњење овога места врло важан чин по читаву Европу, па с тога се оно са таковом радозналошћу и ишчекује, али по свима изгледима цар *Никола* је садањом политиком *Русије* задовољан те с тога ће наследник *Лобанова* бити један од присталица му — што ипак не мора бити сметња да он буде мало енергичнији, да доведе ток политике Русијине у много живљу и одлучнију струју.

Нови Сад, 26. августа.

Срби и избори. Каква се велика пажња поклања будућем држању Срба при идућим изборима за државни угарски сабор, најбоље се види отуда, што поједине Србе, који имају већа уплива на то држање, са свију страна слетају, да од њих измаме по нешто о становишту, које ће Срби заузети при тим изборима. Из Пеште сваки час долећу разни новинари и узимају српске политичаре на испит, — и после у својим листовима оно пишу да су чули, што њима и њихову листу најбоље годи.

Тако је пре неки дан посетио дописник „Пешти Хирлапа“ нашег главног уредника дра *Гаврилу* и дао му часну реч, да ће верно саопштити његово мишљење о држању Срба при изборима, и поред свега тога изишао је у истом листу извештај, који кипти од неистина, подметања и искретања мисли и речи.

Далеко би нас одвело, када би хтели све оно опровргли, што у извештају 243. броја „Б. Хирлапа“ није истинито, за то се задовољавамо да речемо, да тај извештај никако не одговара ономе, што је др. Гаврила рекао.

*

Црквено-школска скупштина. У недељу 25. августа била је ванредна скупштина срп. прав. црквено-школске општине у Новом Саду и решавала је два важна предмета. Министарство је више пута шиљало опомене и одавна попретило патронату гимназијском, да се постара за нову зграду гимназијску, пошто ова стара зграда не одговара потребама и условима оваке школе, иначе ће школу затворити. Наше автономне власти у Карловцима узимале су те опомене олако и ако нису баш слегале раменима, оне су се обраћале новосадској општини и њу гониле, да ова испуни захтеве министарства, као да је новосадска општина господар те гимназије и једини издржавалац њезин. Автономне власти, управо саборски одбор није ни данас на чисто, у ком својству налази се новосадска општина према новосадској гимназији, јер он — саборски одбор — и данас још позива новосадску општину „коначно“ (као да би она могла бити крива, ако влада гимназију затвори), „да проширење односно преустројење садашње гимназијске зграде предузме“ и онда нуди општини хипотекаран зајам из народних фондова са 4%. Саборски одбор ставио се на становиште, да је новосадска општина *дужна* да стави на расположење зграду гимназијску. Новосадска општина је по мишљењу јучерашње скупштине само један од највећих прилагача срп. гимназије, а никако није вољна, да присвоји себи право, да је новосадска гимназија искључиво новосадска, односно новосадске општине. Да је гимназија новосадске општине, онда би општина била дужна створити зграду и фонд, из кога ће исплаћивати професоре и остале потребе подмиривати. Но то није случај. Професоре исплаћује народни фонд и по нашим автономним уредбама увек ће их исплаћивати, а данашњу зграду створили су истина Новосађани, али не као њени поседници, него као највећи и први њени прилагачи. Новосадска општина је такође њен прилагач и то прилагач, који је у своје време дао свој принос, а даје га и данас за издржавање њено, и за све то има једино право, да бира чланове патроната. Располагање с њоме и свакидашњу бригу води патронат, па онда саборски одбор и сабор. За то је јучерашња скупштина добро решила и одговорила на позив саборског одбора, да она не може зидати гимназијске зграде, него да земљиште и данашњу зграду гимназијску уступа управо поклања новосадској гимназији, те да се она може пренети на име гимназије, задржавајући уз досадашње дужности и права, која су јој дата.

Осим овог предмета извршен је избор учитељице за Клису. Од десет молилица гласало се на основу најновије наредбе школског савета тајним гласањем на њих три. Гласало је 94 скупштинара. Од тих гласова добила је већину, 50 гласова, Даринка *Калићева*; Зорка *Томићева* добила је 34 гласа, а Катица *Сремчевићева* 10 гласова. —

Мада је пред скупштину и у самој скупштини избијала несугласност, ипак је закључак о гимназији донесен и избор обављен према жељи и мишљењу људи, који су данас на управи општинској.

Политичке новости.

Угарски сабор. У седници од прошле суботе примио је угарски сабор зак. предлог о казненом поступку за основу специјалне дебате. Осим тога биле су на реду разне интерпелације, од којих је најзначајнији одговор *Банфијев* на питање, шта је у ствари са вестима о скорашњем распусту сабора и новим изборима? Банфи је рекао, да влада још није претресла питање, да ли ће пре законитог рока, који пада фебруара идуће године, сабор бити распуштен и нови избори расписани, те зато не може на стављено питање одлучно да одговори.

Међутим поуздано се чује, да ће сабор 15 октобра распуштен бити, те да ће се нови избори између 20. и 30. новембра одржати.

У истој седници интерпелисали су *Кошут* и *Апони* у ствари поравнања и квоте, а *Угрон* је питао, да ли је посета руског цара у Беч променула нешто у погледу тројног савеза.

Одговори на ове интерпелације остали су за други пут.

*

ПОДЛИСТАК

СЕОСКА ЛУДА.

Скица.

Прошлога лета враћао сам се ја и мој пријатељ из лова.

Био је врло топао дан. Врућина, запара. Ишли смо широким сеоским путем испод багрена, младих јасика и великих растова. Несносна прашина отежавала нам је дисање.

Пред нама је пукла широка раван, засејана житом, која ми је изгледала као какво злаћано, таласаво море, над којим су надлетале ластавице и шарени лептири. Горе у зраку изводила је шева својим сребрнастим гласом лепе мелодије.

Пошто смо се већ приближили селу, изненадио нас је у некој рупчази један човек. Био је прљав, поцепан, босоног и чупав. Очи му црне, велике и доста упале. Лице дугуљасто, бледо и обрасло црним, кратким длачицама.

Он је кидао нежне цветиће. Некима је китио свој шешир, а друге је бацао на страну. Чим је нас спазио, одмах је престао са бирањем цвећа. Нагло се подигао са земље и пошао нама у сусрет, али је опет застао и почео се смејати. Његов смеј потресао ми је душу. Неко време је ћутао и посматрао нас својим великим црним очима; после је храпавим гласом изговорио неколико неразумљивих речи. Најпосле нам је попретио својом снажном, црном и жилавом песницом и стао бегати. Скакао је преко стрњика, преко малена поточића који се губио у метежу од жила старих растова, који беху украшени фином и меком маховином; сакривао се у високој зеленој трави, из које су провиривали мирисни жути и плавкасти цветићи, и најпосле се изгубио у некој дољи, између старих, гранатих и испуцаних врба.

Сиромах Миле. Цело лето проведе по рупчагама на лединама и спава у покошеној трави. Лети се врло ретко приближи селу. Обично дође ноћу, и тада као дивља мачка пузи и повлачи се по земљи, као да неког вреба. Застајкује од куће до куће. Завирује у поједина дворишта, све док не дође до неког маленог кућерка, у којом још и сада живи његова лепа и допадљива женица. Ако спази осветљену собицу, прикраде се до прозора, завири унутра и тада као бесомучан стане бегати широким сеоским путем.

Миле је дошао у село као сиромашан, млад, весео и бујан момак. Био је вредан, све док није упознао неку сироту али лепу Наду. Први пут је опазио на ливади, када је обарао злаћано класје.

Она је била омањег стаса, здрава и пуначка. Лице доста умиљато и препланулo од жарког сунашца. Очи црне и пуне израза. Уснице округле и румене као зреле јагоде. На борама њене као снег беле кошуље виделе се примамљиве форме њених пуначких груди.

Он је обарао оно вито класје, певао је неку песмицу и крадом је посматрао лепу и умиљату Наду. Срце му је увек јаче лупало, чим се сусрео са благим погледима њених лепих очица. Он је волео Наду.

Једнога јутра опет се сусрели њих двоје на ливади. Небом су летали лаки облачићи. Вредне пчелице летеле су по ружичастим и љубичастим цветним круницама и купиле су мед. Испод неких старих топољика, где се зеленила висока трава, Миле се одмарао. Ветрић је пиркао и помало љуљао оним маленим гранчицама. Угодан и примамљив мирис долазио је од оних лепих пољских цветића. Одједном се подиже са земље, погледа стазом и спази Наду. Она беше сада још лепша. Своју главу повезала црвеном марамом и изгледаше румена као ружа. Дуго се разговарали. Њихов говор пратило је занимљиво жуборење нежна лишћа и весела песма старих косова.

На неколико недеља после тога састанка Нада је била његова жена.

*

Годину дана после свадбе, Миле се беше сасвим променуо. Ни налик више на оног старог и веселог момка. Сада је увек нешто миран, ћутљив, замишљен. Људи су га виђали, да је још зором рано ишао на ливаду и да се у дубокој ноћи спрам лепе месечеве светлости враћао натраг. Целим путем пратила га је наивна песма малених попаца, а кад и кад кукање кукавица. Својим погледима као да је нешто тражио, а врло често је при ходању и сам говорио.

Једне јесење вечери срео сам га на улици. Киша је по мало падала. Свугде се осећала нека тешка влага. Миле је испрва ишао полако. Одједном стаде бегати, као да га је неко повијао. Али кад опази, да га нико не вија стаде као укопан. Од страха је дрхтао као прут и једва је дисао. Ја му приђем и запитам га, зашто је бегао. Он је промуцао неколико речи, из којих сам разумео, као да га је вијала нека аветиња у белом оделу.

Месец дана после тога састанка, пронела се вест по селу, да је Миле полудео.

А његова жена?

Она је још увек пуначка, лепа, допадљива, лака и окретна као срна. Њена малена усташца још су увек румена као зреле јагоде, а неки људи веле, да су јој и пољубци још увек слатки као мед.

Павле Лагарић.

Верење на Цетињу. — Пошто се неће, да књегињица Јелена већ у Црној Гори напусти, за љубав брака са талијанским престолонаследником, своју прадедовску православну веру, и пошто пак у Италији желе да будућа њихова краљица већ као католичкиња ступи на талијанско земљиште, то јављају да ће прелаз из једне вере у другу бити на аустријском земљишту и да је бискуп *Штросмајер* узет у изглед, да он изврши овај прелаз.

*

Састанак руског и немачког цара. У *Бретислави* састали су се руски и немачки цар. Дочек руског цара био је највеличанственији. Држи се да руски цар за то није посетио немачког цара у престоници му, у *Берлину*, већ у Шлеској Бретислави, што би Французима немило било да руски цар најпре посети Берлин па тек онда Париз. Овако ће пак мимоилажењем те непријатности доћи у посету својим савезницима у Париз.

*

Положај на Крети. — Мусулмани на острву Крети јако су незадовољни, што су хришћанима учињени велики уступци само да се мир успостави, и уложили су код гувернера свој протест против тога, те је могуће да ће немири опет започети.

ИЗ НАЈЦРЊЕ ЕВРОПЕ.

Убијства, пљачке, отимачине и зулуми у Старој Србији, Арнаутлуку, Дебру и Маћедонији.

Написао Србин Србиновић.

(Наставак.)

У Мају Рецеп, муџер и други отеше жену Величка Н. из Божевца. Жену су отели од њене мајке Дуде из села Беривојца (гилански срез).

*

Селим из Бусовата хтео је отети исту жену, али кад је већ дошао касно, отео је њену сестру, дете од 14 година.

*

У Мају су осам турских дервиша (калуђера) силом купили милостињу по српским селима на Косову. Који није хтео давати, били су га и претили апсом.

*

У јулу потукли се фисови „Гаш“ и Красић.“ 200—300 људи било под оружјем. Војска их је умирила. Узрок побуни је био: Шаћир и синови (Красићи) убише два сина Бајрам-аге (Гаша); сви су из Ђакова.

*

Стајко Крстић из Гоголевца побегао у Србију од зулума Џеме Селима из Бусовата.

*

Суљо Асковић из Кремената забрањује да се девојка Стајка Милића из Ваганежа уда, вели: „Њој је суђено да буде или моја, или да је дам коме ја хоћу.“

*

Качаци (хајдуци) Џеља и Бајрам опљачкали су у планини Кобашу (призренска нахија) шест Срба путника, сељака и механџија. Узели су им све и испребијали их.

*

27. септембра напали су и обили кућу прешевског кајмакама њих 30 Арнаута. Предводио их је Аћиф ага.

*

„Исљахат“ збор угледних Арнаута, коме је тобоже циљ мирење „крви“ и расправљање спорова, чини више шкоде но користи. Скупе се 50—60 Арнаута, на челу им крвопија Сулејман-ага из Приштине, па заиђу од села до села. Ако Србин дугује крв Арнауту, то плати, али још Исљахат није приморао ни једног Арнаутина да плати крв Србина. Ни једна штета, потрица или крађа што их починише Арнаути није накнађена никад Србину, а за најситнију штету, која се нађе на арнаутским пољима, ма да је често сами Арнаути учинише, — расељавана су читава српска села.

*

Бајрам из Бусовата испребијао је сикиром Иву Симића из Каменице што се Ива жалио на њ Исљахату.

*

Хусеин-ага, члан Исљахата, у Гилану, отима имања од Срба, плаши их казном и апсом те му од страха дају тапије имања. Тако је отео воденицу од Пеше из Макреша, а више земаља од Срба других.

(Наставиће се.)

Автономне вести.

Кретања учитељства. Расписан је стечај на упражњено место учитеља:

у *Башахиду*, у I. и II. разреду централне мушке школе, рок пријаве до Мале Госпојине, 8. (20.) септембра о. г.;

у *Д. Сечују*, барањска жупанија, рок пријаве до 1. (13.) октобра о. г.

у *Срп. Боки*, рок пријаве до Крстова дана, 14. (26.) септембра о. г.

у *Срп. Арадцу*, вероисповедна школа, рок пријаве траје до 19. септембра (1. окт.) о. г.

у *Канарољном Св. Ђурђу*, (тем. жупанија), вероисповедна школа, рок пријаве траје до Крстова дана о. г.

Школски савет држао је своју седницу 17. (29.) јула о. г. о којој „С. С.“ извештава ово: Прочитани су министарски одписи. — Школски Савет обратио се у своје доба представком на кр. уг. министра богочасти и јавне наставе, поводом тим, што су вероисповедни учитељи без пријаве својим властима, били упућени, да иду у Фелеђхаз на курз мађарског језика, те што су наше црквене општине путем политичне власти биле позване, да трошак учитељима даду. Министар опширно саопштава извештај дотичног држ. школскога надзорника, да је то само за то било, што је била ствар прешна, а иначе обвезани су по закону вероисповедни учитељи, да себи набаве знање мађарског језика, те је тај трошак оправдан. Пошто од сада више тих случајева неће бити, јер нови учитељи сви већ у препарандији морају знати мађарски, јер иначе не могу добити сведоџбе оспособљења — то Школски Савет није нашао потребе, да у овој ствари што даље учини. — У сличној ствари учинио је у своје доба Шк. Савет представку на кр. уг. министра богочасти и јавне наставе поводом тим, што је епарх. шк. одбор бачки учинио пријаву, да држ. шк. надзорник улази у српске вероисповедне школе, а да не обавешћује дотичне школске одборе. Наиме је то био случај у Ст. Бечеју. Министар отписује, да је према извештају држав. школ. надзорника, исти у Ст. Бечеју, пре него што је обавио визитацију срп. вероисповедних школа, обавестио председника школског одбора, проту Бороту, и да је овај донекле у неке разреде с њиме заједно и ишао, а да се после удалио, пошто је изјавио, да има другог званичног посла. А што се тиче других вероисповедних школа, то много пута државном школском надзорнику није могуће обавештити председнка шк. одбора, јер такови председници често су људи ратари, који се налазе на њивама, те држ. шк. надзорник не може их тамо тражити. Шк. Савет саопштио је ово епарх. шк. одбору с тим, да се има уверити о наводима држ. школ. надзорника, а уједно га је упозорио, да би желети било, да се за председника школских одбора бирају интелигентни људи, а на име свештеници, с којима би држ. шк. надзорник могао општити. — Упућена је новосадска црквена општина, да здање, у коме је виша девојачка школа, адаптира тако, да одговара санитетским захтевима, и да има уступити врт истој школи за њену употребу. — Издано је више учитељских декрета и решено је више курентних предмета од мање важности.

Књижевност и уметност.

Недељни ред позоришних представа у В. Кикинди. У уторак 27. августа (8. септ.) први пут: „Еманципована“. Шаљива игра у 1 чину, написала Даница Бандићка Телечкова. (Ову шаљиву игру наградила је „Матица Српска.“) Пре тога: „Доктор Робин,“ шаљива игра у 1 чину, од Пренареја, превео Јов. Ђорђевић. — У четвртак 29. августа (10. септ.) први пут: „Задушне жене“. Шаљива игра у 4 чина, написао Адолф Ларонж, превео Милан А. Јовановић. — У суботу 31. августа (12. септ.) први пут: „За круну.“ Драма у 5 чинова, написао Франсоа Копе, с француског превео Душан Л. Ђокић. — У недељу 1. (13.) септембра: „Краљевић Марко и Арапин“. Историјска слика у 5 чинова, с певањем и играњем, написао В. М Миљковић, музика од Ф. Гора.

Вести из места и са стране.

Трка за миленијску изложбу. Јављају нам из *Новог Сада*, да званични органи још непрестано кортешују за изложбу. Конштаблери иду од једног до другог, не разбирајући какве је ко вере и народности, ког је реда и занимања. Њима је то све једно, само нека је божји створ, да га могу послати горе, јер веле: Имају доста пријављених, али им треба само још један да се попуни број. Иште пет форинти, па ће дотични имати за два дана све, што му треба. Мора се признати, да су приређивачи изложбе Јуде и Мађари врло појефтинили, али то баш показује, да им рђаво иде, кад још никако не може да престане врбовка за миленијумску изложбу. Слободни смо само запитати, ми који плаћамо варошки прирез, плаћамо ли ми за то конштаблере, да иду по улицама и хватају људе за цели њихових госа у Пешти?

Срби трговци у Берлину. Свој путујућој нашој публици, која у Берлин путује било на изложбу или иначе којим другим послом, најтоплије препоручујемо, да том приком посете и трговине двојице Срба, који својим земљацима увек стоје на свакој услузи. — Гостионица *Љубе Ђорђевића*, који је родом из Темишвара, налази се у најближој близини центрума те најновије светске вароши, а то је на ћошку Köpenicker-u Brückenstrasse и ужива већ такав леп глас у Берлину, јер је познато, да се тај вредни и искусни гостионичар труди, да своје госте осим обичних познатих јела, још упозна и са најбољим производима српске кујне. Како човеку пријају у туђини тако укусно уређена српска јела, када још поред истих чита и све виђеније српске новине, о томе може рећи само онај, који је тако што доживео. Други Србин, који отворену радњу има у немачкој престолници, јесте *Милан Попадић*, рођен у Шапцу у Србији. Дуванџиница тога Србина, која је на далеко чувена са својим турским дуваном, ужива код српске омладине, која је учи у Берлину особиту пажњу, јер Попадића зову сви Срби, ма они само једанпут посетили Берлин, својим чичом. Његове разноврсне сорте турског дувана као и од истог направљене цигарете, пуши човек са особитом слашћу и уживањем, а цигарета „Тесла,“ која се сматра као цигарета fin de siède, тако је пријатна, пуна благе ароме и изванредна, да се одмах мора приметити, да је и Тесла производ једног дуванџиског вештака. Радња, тога у сваком погледу честитог Србина трговца, налази се у Brückenstrasse бр. 10. а његове цигарете добијају се и у најфинијим берлинским кафанама и рестаурацијама.

Приспео. Вршачко „Српство“ пише: Великан нашег народа, славни мученик за Српство, др. Светозар *Милетић* приспео је у четвртак пре подне у Вршац, где ће од сада стално пребивати код свога јединца, дра Славка, лечника. Г. др. Светозар Милетић изгледа врло добро и већ се неколико пута прошетао по Вршцу. Ми се од срца радујемо, што је наш великан баш Вршац одабрао за своје пребивалиште. Вршачко се Српство може тиме само подичити, а оно ће заиста умети да омили нашем диву боравак у Вршцу. У то име: добро нам дошао, сиви тићу, челик Србине Светозаре Милетићу! Дај Боже, да Ти боравак у Вршцу буде мио, сретан и дуговечан! Живео славни Србине!

Бабић у Новоме Саду. Наш Србин вештак први комичар Бабић приказао се после много година опет Новосађанима у недељу 25. августа. Велика дворница Фабријева била је дупком пуна и уживала је тог вечера у шали и приказу Бабићеву. Његово разумевање типова из Србије изненадило је све, а још више то, што је разумео нашег Лалу Банићана и тако га верно насликао. Чујемо. да ће Бабић из Н. Сада у Сентомаш, па онда у Вуковар. Желимо му добра успеха у сваком погледу, а уверени смо, да ће га наша Србадија свесрдно дочекати и уживати у њему.

Пучка странка у Вршцу. И хришћанска пучка странка намерава, да у Вршцу истакне свог кандидата и то дра *Јосифа Бабинског*, катихету на тамошњој државној великој реалци. Сем тога са програмом пучке странке намерава се кандидирати и ондашњи адвокат др. Ђорђе *Марковић*. По томе Вршац има за сада већ 4 либерална и 2 опозицијона кандидата.

† **Бранко Јовановић**, умир. судија код највишег суда у Тројединици, синовац пок. београдског митрополита Петра Јовановића, заузимљиви председник српскогшколског одбора у Загребу и т. д. преминуо је у среду 21. августа о. г. у Загребу. Покојник је био врло добар Србин, што се најбоље огледа у његовом тестаменту, којим је своју кућу у Загребу оставио српској општини у Загребу, да приходом од ње намирује потребе своје цркве и школе. Вечан му спомен и лака му црна земља!

Верење. Пишу нам из Јасеновца, да се 20 августа наш једномишљеник и ревни поборник за српске народне ствари *Лука М. Срдановић* из Јасеновца, верио са врлом Српкињицом *Јеленом Батинића* из Уштице. Сретно им било!

Одојче спасилац живота. О томе прича јапански секретар посланства у Бечу Др. *Риаторо Хаша* овако: „Један секретар префектуре у Сиги беше узео стан на обали језера *Бива*. Једне мрачне ноћи уђоше разбојници у његову кућу и то баш после по ноћи, кад су сви чланови породице и слуге легли да се одморе. Једина домаћица, која је била лака на сну пробуди се услед шума и виде да су разбојници у кући и да се полако приближују њеној спаваћој соби. Она смисли, да би јој било лако, да пробуди мужа и зовне га у помоћ, али у том случају разбојници би чули шум и сазнали би да су одкривени, па би их могли побити. С тога она нађе други излаз. На име, она јако уштине своје детенце, које је поред ње спавало, те ово нададе јаку дреку. Услед тога пробуди се муж и управи неколико питања на своју жену. Ова се начини, као да ју је тек он пробудио, и покушаваше да дете, тобож, умири. Разбојници се нађутише на ту случајност, видише, да им прилике нису повољне и напустише кућу не понесав ништа са собом.

Како херцеговачки гуслар започиње певање:

„Све за славу Бога великога!
А за здравље цара Русискога,
И за здравље два српска владара:
Александра од Србије краља
И Николе Петровића Књаза,
Који 'но ће пуштат соколове,
Да избаве Босанске робове,
Нас Бошњаке и све Ерцеговце,
Те трпимо муке нечувене;
Глас гусала код нас се не чује
А крсно се име не светкује.“ —

Американски. Пишу из Њујорка: „Читаоци су без сумње чули већ за вртове над крововима. У тим вртовима, који се налазе на врховима високих кућа, расхлађује се њујоршка госпоштина у топлим летњим данима. Али оштроумни Американци свачему се досете. Један ималац паробродског друштва, дошао је на ту сретну мисао, да и на многим својим лађама начини вртове, у којима би се бесплатни свет проводио на два начина: Шетајући се по врту и возећи се уједно морем широким. Цене су врло јефтине, око неких 50 потура стаје улазница. После подне лађа са вртом креће се, а око поноћи после дуже пловидбе враћа се. Ова чуда раде се у *Њујорку*, а *Чикажани* чим су то видели, одмах су се и они лагили да исто то учине. Шта ти све неће Американци пронаћи!

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

ДЕКАМЕРОН

СТО ПРИЧА ОД СТО НАЈСЛАВНИЈИХ ПИСАЦА СВЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

УЗ СУРАДЊУ СУРАДНИКА „БРАНКОВА КОЛА“

ИЗАШЛА ЈЕ ПРВА СВЕСКА.

Декамерон страних прича донеће у својим свескама сто бираних прича од сто најславнијих писаца светске литературе.

Осим француске, енглеске, руске, немачке и италијске књижевности биће у *Декамерону* заступљена и: чешка, пољска, хрватска, словеначка, бугарска, румунска, мађарска, шпањолска, данска, шведска, холандска, норвешка, грчка и финска књижевност, чији се радови у српским преводима тек по кад кад јављају разбацани по разним часописима нашим. — Драгоцена збирка ова, то је драго камење покупљено по богатим ризницама светске белетристике. Скуп овај најлепших производа светске књижевности биће огледало живота и душевне снаге разних народа, у њима ће се огледати дух и срце најмодернијег и најпримитивнијег живота светског. — Ово је албум најлепших слика светске литературе, којим ваља да се оките столови наших Српкињица и најмање књижнице образоване српске публике. — Осим неких превода, који су већ штампани у „Бранкову Колу“, доносиће даље и даље свеске са свим нове редове свију књижевника који до сад стекоше светског гласа.

Декамерон ће изнети до 15 свезака, а биће сложен у две књиге. — Свака свеска стаје за претплатнике *20 нов.* — Скупљачима претплате дајемо 10% рабата; а новац се убира унапред и шаље на: Управу Српске Манастирске Штампарије у Срем. Карловцима. — Претплата се прима и на више свезака унапред.

☞ Молим скупљаче да нам што пре јаве, колико екземплара прве свеске, да им пошаљемо.

У *Срем. Карловцима*, 26 јула 1896.

Огласи.

Шпецерајска и колонијална радња

Јована Поповића

У ПАНЧЕВУ

потребује **старијег помоћника** који одма може ступити. Првенство имају који осим српског и немачког језика још и мађарски говоре. 456 1—1

Гвожђарска и шпецерајска трговина

КОСТЕ МИХАЈЛОВИЋА

У ЖАБЉУ

потребује одма једног од најмлађих помоћника. 455 2—2

ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

М. ПАНАЈОТОВИЋА

У МИТРОВИЦИ

потребује једног вештог помоћника, који може одма ступити. 445 3—3

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.